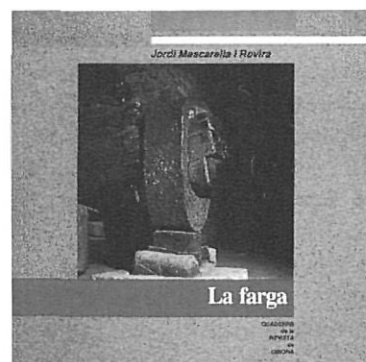

La farga catalana sobre el terreny

No és gaire freqüent trobar simposis –que es diguin i que siguin realment internacionals– allunyats de les grans capitals o dels centres docents més distingits. I menys encara si la durada prevista de les sessions ocupa quatre dies.

En primer lloc cal, doncs, felicitar la Societat Catalana de Tecnologia per haver organitzat –amb la col·laboració de l'IEC, el Col·legi d'enginyers industrials de Catalunya, el Museu de la Ciència i de la Tècnica i l'Ajuntament de Ripoll– amb tant d'encert i d'èxit el simposi sobre la «farga catalana» en una comarca «allunyada» en la mesura que ho permet el país. La distància, però, va quedar compensada per la profunda vinculació de l'escenari amb el món que es tractava: el de l'obtenció i

clavaó– són potser el millor exemple de l'antiga activitat siderúrgica al Principat. Aquesta facilitat d'accés fou aprofitada per diverses visites del centenar d'assistents a diferents llocs d'interès: meners de can Paloca

(durant l'excursió es van trobar rastres d'escòria al costat mateix de l'antiga casa de pagès), casal de Rama, Farga Palau... I com a contrapunt a les restes de l'antigor, una mostra de

SIMPOSI INTERNACIONAL
SOBRE

LA FARGA CATALANA

Ripoll

13 - 17 Setembre 1993

Organitzat per:

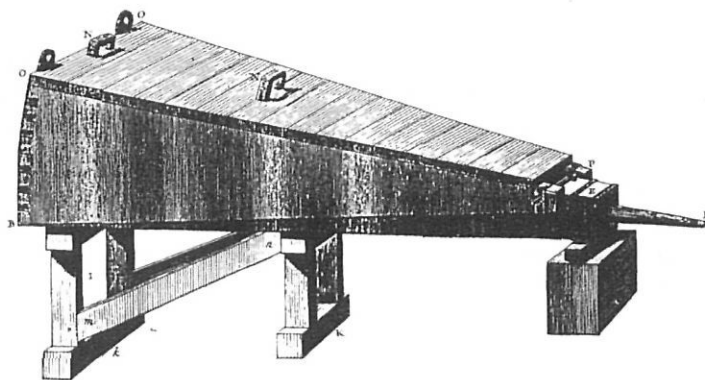
Societat Catalana de Tecnologia
filial de l'Institut d'Estudis Catalans

MUSEU DE LA
CIÈNCIA I DE LA
TÈCNICA
DE CATALUNYA

Associació del Museu de la Ciència
i de la Tècnica de Catalunya

fabricació del ferro per mètodes pre-industrials.

Les mines de la vall de Ribes, les fargues de les valls del Ter i del Freser o la fàbrica d'armes de Ripoll –sense comptar els tallers o botigues de

l'activitat actual: Matrix i S & P.

Però deixem les excursions i centrem-nos en la part més acadèmica. Després d'una sessió preliminar a Barcelona, l'acte d'obertura va tenir lloc el dia 14 a càrrec de les autoritats

competents. Referències a l'interès pel passat industrial –i pel que sembla, els ja també passats enginy o capacitat de mantenir la indústria–; la necessitat de la història tècnica, tractada sovint amb poca sensibilitat per la gent de l'ofici; la preocupació institucional pel patrimoni arquitectònic «plural»; la inauguració *avant la lettre* del complex cultural Eudald Graells, en honor precisament del reconegut investigador ripollès... varen ser les fites de sengles discursos.

Quant a la participació (una seixantena de comunicacions, de les quals hom obtenia transcripció provisional), caldria distingir diverses línies d'investigació: els metal·lurgistes i químics varen presentar diverses anàlisis de materials de procedència ben

diversa; els arqueòlegs mostraren els avenços en el terreny industrial, des de l'illa d'Elba fins a la Fabregada, *interessantíssima localització* prop de Talam i Llavorsí, presentat per Marta Sancho; els historiadors constituïen el col·lectiu més representat (sense poder-nos detenir en aportacions individuals, ens van semblar especialment interessants les aportacions sobre les *ferrerías* provinents del Cantàbria, el País Basc, i la meitat nord-occidental de la península; l'interès de la siderúrgia en el desenvolupament industrial en diferents zones d'Espanya, França, Itàlia...). En un altre àmbit, més proper a les qüestions *metodològiques*, cal situar l'aportació dels equips andorrans i francesos: preocupació pel recapte de dades documentals, localitzacions, etc. I, ja en el terreny de la didàctica, cal assenyalar la presentació d'una proposta pedagògica, experimentada a Campdevàrol, per Jaume Forment.

La publicació definitiva de les actes –a càrrec, segons sembla, del govern andorrà– constituirà, sens dubte, una *aportació a tenir molt en compte* amb vistes a l'aprofundiment en el món siderúrgic pre-industrial. I tot i que la diversitat ha estat un obstacle que impedeix d'arribar a conclusions de síntesi, han quedat oberts una sèrie de camins i s'han formulat un conjunt d'interrogants que caldrà abordar des d'una perspectiva global, internacional i multidisciplinària.

Dues bones notícies relacionades amb l'esmentat Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica van arrodonir l'èxit de les jornades: la intenció explícita de crear un grup d'estudi sobre la «farga catalana» i la propera compra de la Farga Palau de Ripoll. Esperem que així sigui per al bon coneixement, difusió i interès del nostre patrimoni.

J. M. R.